

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการฝึกปฏิบัติค้ำงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาถึงการฝึกปฏิบัติจริงค้ำงานและพื้นฐานอาชีพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการและการปฏิบัติจริงในการฝึกปฏิบัติค้ำงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ เอกสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน และครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะให้เติมข้อความลงในช่องว่างและให้เลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบการฝึกปฏิบัติจริงและความต้องการในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมที่นักเรียนมีต่อกิจกรรมงานและพื้นฐานอาชีพ มีลักษณะให้เลือกตอบว่า "เห็นด้วย" หรือ "ไม่เห็นด้วย" นอกจากแบบสอบถามแล้ว ยังมีแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และนักเรียนเกี่ยวกับปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการสอนของครู

และการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน นำไปทดลองใช้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2526 สุ่มตัวอย่างประชากรแบบ แบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ออกเป็น 3 ขนาดตามเกณฑ์ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ปี 2524 เพื่อกระจายการได้มาซึ่งตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ได้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 772 คน จากโรงเรียน 24 โรงเรียน คิดเป็น ประมาณร้อยละ 10 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และนักเรียนบางโรงเรียนตามแต่เวลาและโอกาสจะอำนวย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทุกฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Per cent) ค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของการฝึกปฏิบัติจริง และความต้องการในการฝึกปฏิบัติงานต่าง ๆ ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบความแตกต่างของการฝึกปฏิบัติจริงและความต้องการที่จะฝึกปฏิบัติงานต่าง ๆ ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพโดยการทดสอบค่าที (t-test) แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

ผลจากแบบสอบถามสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 772 คนที่ตอบแบบสอบถาม เป็นนักเรียนชาย 398 คน นักเรียนหญิง 374 คน มีอายุอยู่ในระหว่าง 10-17 ปี ส่วนใหญ่มีอายุ 12 และ 13 ปีคิดเป็นร้อยละ 82.5 ที่เหลือนอกจากนั้นเป็นนักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปีร้อยละ 5.7 และอายุมากกว่า 13 ปีร้อยละ 11.7

ในค่านาชีพของบิดา มารดา และผู้ปกครองของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง สำหรับนักเรียนเองมีความต้องการจะประกอบอาชีพ รับราชการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.5 ส่วนกลุ่มวิชาที่นักเรียนชอบเรียนมากที่สุดคือ กลุ่ม สร้างเสริมลักษณะนิสัย รองลงมาคือกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ลักษณะงานในกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพที่นักเรียนให้ความสนใจเป็นพิเศษคืองานประดิษฐ์ รองลงมาคืองานเกษตร

ตอนที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติจริงและความต้องการในการฝึก ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ งานช่าง งานเลื่อย รวมทั้ง งานอาชีพอื่นๆ สรุปได้ว่ากิจกรรมในทุกๆงาน นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนความ ต้องการที่จะฝึกปฏิบัตินั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อทดสอบค่าที พบว่าการฝึกปฏิบัติจริงและความต้องการ ในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพทุกกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งให้นักเรียนเลือกตอบว่า "เห็นด้วย" หรือ "ไม่เห็นด้วย" กับข้อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลปรากฏ ว่า คำตอบของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นไปในทางที่เป็นผลดีต่อกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพทุกประเด็น เป็นคนว่า มีนักเรียนถึงร้อยละ 96 ที่เห็นด้วยกับข้อความที่ว่า "นักเรียนควรเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม ก่อนเรียนชั่วโมงการทำงานและพื้นฐานอาชีพ" แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความต้องการที่จะเรียนงาน ต่างๆ ในกลุ่มนี้และพร้อมที่จะเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนที่จะถึงชั่วโมงเรียน ข้อความที่นักเรียน เห็นด้วยน้อยที่สุดก็ยังมีผู้เห็นด้วยเกินกว่าครึ่ง คือข้อความที่ว่า "นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วมีงานทำ ดีกว่าคนที่จบปริญญาแต่ว่างงาน" ซึ่งเป็นข้อคิดว่านักเรียนเริ่มเห็นคุณค่าของการ ทำงานเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในสังคมปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์นักเรียนประมาณ 100 คน ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ 19 คน และผู้บริหารโรงเรียน 5 คน ทำให้ทราบว่านักเรียนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 90 ชอบเรียนงานต่างๆ ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ตามผู้ปกครองไม่สนับสนุนด้านการใช้จ่าย นักเรียนจะยอมแบ่งเงินค่าอาหารกลางวันส่วนหนึ่งฝากครูไว้เพื่อใช้ในการเรียนกลุ่มนี้ ครูส่วนมาก พยายามจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหากแต่มีปัญหาหลายด้านที่เป็น อุปสรรคทำให้จัดกิจกรรมต่างๆได้ไม่เต็มที่ และถ้าไม่มีโอกาสศึกษาต่อนักเรียนส่วนใหญ่มีความ ต้องการที่จะเข้าทำงานในโรงงานต่างๆ รองลงมาคือประกอบอาชีพเกษตรกรรม

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลที่ได้ มีประเด็นสำคัญที่น่าจะนำมาอภิปรายผลและเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านสถานการณ์ของนักเรียน

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 12 ปีและ 13 ปี ตามลำดับ ซึ่ง ตามที่ วัชรีย์ ทรัพย์มี (2522 : 28) อ้างถึง ชูเปอร์ (Super) ใ้คำอธิบายไว้ว่า วัย 12 ปี เป็นระยะที่บุคคลเริ่มพิจารณาอาชีพต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง (Interest Substage) และอายุ 13 ปี เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาความสามารถของตนในการประกอบอาชีพ (Capacity Substage) แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เริ่มให้ความสนใจอาชีพต่าง ๆ ในฐานะที่ต่อไปในอนาคต เขาจำเป็นต้องเลือกประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีในสังคม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการประกอบอาชีพรับราชการ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา บุญวานิช (2509) ซึ่งได้สำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนพบว่านักเรียนร้อยละ 68.67 เลือกอาชีพรับราชการ แม้ว่าเวลาจะล่วงเลยมานานประมาณ 18 ปี ค่านิยมในด้านการประกอบอาชีพของเยาวชนไทย ยังคงเป็นไปในทิศทางที่จะประกอบอาชีพรับราชการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองปลูกฝังความคิดในเรื่องความเหลื่อมล้ำทางอาชีพ ทำให้เยาวชนรักที่จะประกอบอาชีพรับราชการมากกว่าอาชีพอื่น ๆ เพราะความมีอภิสิทธิ์ต่าง ๆ (สุนทร ศรีรักษา 2522 : 224) นอกจากนี้ระบบการศึกษาของประเทศไทย ได้ปลูกฝังความคิดที่ว่า งานที่อาศัยแรงงานน้อย เป็นงานที่มีเกียรติมากกว่างานที่ใช้แรงงานมาก นับเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความต้องการที่จะรับราชการเพราะมีความคิดว่าตนเองจะได้เป็นผู้มีเกียรติและมีหน้ามีตาในสังคม (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ 2518 : 20) แม้กระทั่งผู้ที่เรียนสำเร็จสายอาชีพมาต่างก็มุ่งหน้าหาอาชีพรับราชการ แทนที่จะออกไปประกอบอาชีพตามที่ตนได้รับการฝึกฝน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักเรียนมีความต้องการที่จะประกอบอาชีพ:

เกษตรกรรมเป็นอันดับสองรองจากอาชีพรับราชการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจจะเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาพุทธศักราช 2521 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านการเกษตรมากพอที่จะทำให้เด็กเกิดความรักในการ

ประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามอย่างบิดา มารดา และผู้ปกครองส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม การที่จะให้นักเรียนเปลี่ยนมารักอาชีพที่ใช้แรงงาน ประการสำคัญคือจะต้องปลูกฝัง ค่านิยมใหม่ให้เกิดขึ้นในใจของผู้ปกครอง โดยจะต้องเริ่มต้นที่ครูควรเป็นผู้หาแนวทาง ที่จะจัดการประชาสัมพันธ์ให้ไต่ถามทั่วกันว่า อาชีพรับราชการนั้นมีจำกัดเฉพาะตำแหน่ง ที่มีอยู่ การที่ให้เด็กในปกครองศึกษาต่อไปเรื่อย ๆ จนสำเร็จการศึกษาชั้นสูง ควรมีความ มุ่งหวังเพื่อทำงานเอกชนด้วย ฉะนั้นนักเรียนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอน อุดมออกมาช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาควรปลูกฝังเยาวชนให้ได้รับความรู้ด้านงานอาชีพอย่างดีพอที่จะ สามารถประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้ไม่ว่าส่วนตัวหรือรับราชการ กล่าวโดยสรุปว่า ควรจัด การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนโดยเฉพาะด้านงานอาชีพให้สามารถ นำประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในวิถีประจำวันได้

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านความต้องการที่จะฝึกปฏิบัตินั้นอยู่ใน ระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัตินั้นไม่สอดคล้อง กับความต้องการของนักเรียน เพราะเขามีความต้องการที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่ การที่จะจัดกิจกรรมให้ได้ตามความต้องการของผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องช่วยกันหาทาง ๆ เหล่านี้ให้หมดสิ้นไปคือ

2.1 ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร อันหมายถึงครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและ พื้นฐานอาชีพโดยเฉพาะ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูปรากฏว่า ครูที่สอนกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่ต้องสอนด้วยความจำเป็น ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักษณ์า สมเชื้อ (2524 : 104) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนกลุ่มการทำงานและ พื้นฐานอาชีพในชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสองในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี" พบว่าครูร้อยละ 96.0 ต้องสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเพราะ ความจำเป็น อย่างไรก็ตาม มีครูจำนวนไม่น้อยที่พยายามขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม แต่ก็มีครูอีกจำนวนหนึ่งที่ปล่อยปละละเลย

ไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร โดยอ้างว่าตนไม่มีความถนัด การที่จะขจัดปัญหาคำนี้ให้หมดไปคือ จะต้องจัดหาครูที่มีความชำนาญในแต่ละงานมาเป็นผู้สอน อันอา หมายถึงครูที่สำเร็จการศึกษา มาทางคณานงานอาชีพ หรืออาชีวศึกษา แต่ในเมื่ออัตราและตำแหน่งไม่มี การแก้ปัญหาตาม แนวทางนี้ย่อมเป็นไปได้ยาก ทางเลือกในการแก้ปัญหาคำนี้คือการขาดแคลนบุคลากรผู้สอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพที่ควรพิจารณาก็คือ การจัดอบรมครูผู้สอนทุกคนให้มีความรู้ความชำนาญ คำนงานต่าง ๆ โดยเฉพาะ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสอนนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของตนได้

2.2 คำนสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ในจังหวัด ปทุมธานีมีพื้นที่สำหรับแปลงเกษตรอยู่ในเขตพื้นที่สูงพอสมควร ส่วนค่านอื่น ๆ เช่น บ่อปลา แปลงเพาะเห็ด ดอกสัตว์เลี้ยง ฯลฯ อันเป็นอาชีพที่ควรส่งเสริมมีอยู่ในเขตพื้นที่น้อยมาก สำหรับโรงฝึกงานและเรือนเพาะชำนั้น แทบทุกโรงเรียนมีแต่ใช้การได้ไม่ดีเท่าที่ควร เป็นต้นว่าใช้โรงฝึกงานเป็นอาคารเอนกประสงค์ หรือใช้เป็นโรงอาหารของโรงเรียน พื้นที่บางส่วนถูกแบ่งไปทำให้เกิดความคับแคบในการจัดกิจกรรมบางอย่างที่จำเป็นต้องอาศัย บริเวณ ส่วนเรือนเพาะชำบางแห่งขาดการเอาใจใส่ดูแล ทำให้มีสภาพทรุดโทรม ต้นไม้ ที่มิได้อยู่ไม่ได้รับการจัดให้เป็นหมวดหมู่ หรือในบางที่ เรือนเพาะชำอยู่ในเขตพื้นที่ แต่ไม่มีต้นไม้ ข้อมูลดังกล่าวนี้ ตรงกับรายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยความสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนัก นายกรัฐมนตรี (2525 : 29,35) ที่ได้ตรวจสอบและเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เมื่อ ปีการศึกษา 2524 พบว่าปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวยังคงอยู่ในเขตพื้นที่ ควรได้รับการปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น

การที่ปัจจัยต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพเช่น เรือนเพาะชำ บ่อปลา ดอกสัตว์เลี้ยง แปลงเกษตร ฯลฯ มีคุณภาพ ไม่ดีนัก สาเหตุเป็นเพราะพื้นที่ของจังหวัดปทุมธานีตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางอันมีแม่น้ำ เจ้าพระยาไหลผ่านตอนกลางของจังหวัด ดังนั้นในฤดูน้ำหลากโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัด ปทุมธานีจะประสบภาวะน้ำท่วมแทบทุกปี นับเป็นอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดกิจกรรม กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนบางโรงเรียนในเขตอำเภอมืองฯ

ทำให้ทราบว่าบ่อปลาของโรงเรียนที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาจะขาดแคลนปลาภายหลังน้ำท่วมทุกปี เพราะบรรดาปลาจะหนีไปในช่วงที่มีน้ำท่วมถึง ซึ่งบางครั้งก็ไม่สามารถจับปลาเหล่านั้นขึ้นมาได้ทัน นับว่าเป็นความสูญเสียด้านการศึกษาอย่างหนึ่งที่สมควรจะหาทางแก้ไข อาจจะโดยการก่อดูหรือคอนกรีตล้อมรอบปากบ่อ หรือทำตาข่ายล้อมไว้ โดยใช้งบประมาณมากพอสมควร

2.3 คำนงงบประมาณ: พบว่าทุกโรงเรียนมีปัญหาการขาดแคลนงบประมาณที่ใช้ในกลุ่มกิจการงานและพื้นฐานอาชีพ การที่ทางจังหวัดจัดสรรให้เฉพาะวัสดุหรืออุปกรณ์ที่โรงเรียนขาดแคลน และเสนอรายการให้ทางจังหวัดจัดหาให้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อถึงเวลาที่จะต้องใช้อุปกรณ์เหล่านั้นจริง ๆ จะมีปัญหาตามมามากมาย เช่น มีเม็ดคว้านผลไม้ให้เพียง 2 อัน ขณะที่นักเรียนจะต้องเรียนการคว้านผลไม้ถึง 30 คน หรือมีเครื่องใช้สำหรับการปรุงอาหารเพียงชุดเดียวขณะที่นักเรียนจะต้องเรียนถึง 4 หรือ 5 กลุ่ม การที่จะให้นักเรียนจัดทำมานี้ย่อมเป็นการยาก เพราะจะมีปัญหาต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย ครูจึงต้องสอนโดยวิธีการสาธิตใหญ่ แล้วให้นักเรียนลองทำบ้างเล็กน้อย ซึ่งผลที่ได้รับย่อมมีน้อยตามไปด้วย การจัดหมุนเวียนให้นักเรียนฝึกแต่ละอย่างพร้อมกันในแต่ละคาบต้องอาศัยความร่วมมือของครู โดยจะต้องจัดสอนเป็นทีม อาจจะมีบางท่านตั้งข้อสังเกตว่าทำไมครูจึงไม่จัดหาทางลดปัญหาด้านนี้ด้วยการตัดแปลง สับเปลี่ยน หรือประยุกต์กิจกรรมให้เข้ากับสถานการณ์ ในขณะนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นไปได้ยากมาก ในเมื่อครูผู้สอนส่วนใหญ่ต้องสอนแทบทุกกลุ่มประสบการณ์ในแต่ละชั้น ครูจำเป็นต้องเตรียมการสอนกลุ่มประสบการณ์อื่นด้วย และยิ่งครูส่วนใหญ่ไม่มีความถนัดที่จะสอนงานต่าง ๆ ในกลุ่มกิจการงานและพื้นฐานอาชีพ โอกาสที่จะประยุกต์กิจกรรมดังกล่าวจึงแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย นอกจากศึกษานิเทศก์จังหวัดหรือศึกษานิเทศก์อำเภอจะแนะนำ หรือวางแนวทางให้ จากผลการวิจัยของลักขณา สมเชื้อ (2524 : 98) ที่ได้สำรวจปัญหาการสอนกลุ่มกิจการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่าครูส่วนใหญ่ร้อยละ 67.8 ต้องการปรึกษากับศึกษานิเทศก์เมื่อพบปัญหาการสอนกลุ่มกิจการงานและพื้นฐานอาชีพเกิดขึ้นในโรงเรียน ถ้าหากครูได้รับคำแนะนำตามที่ต้องการอาจจะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ลงไปได้บ้าง

มีบางโรงเรียนที่พยายามหารายได้เพื่อจ่ายใช้สอยเองโดยไม่ร้องขอประมาณจากทางราชการ แต่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนก็มองเห็นความสำคัญในด้านอื่นก่อน และใช้งบประมาณเพื่อการนี้ กลุ่มกิจการและพื้นฐานอาชีพจะไม่ได้รับงบประมาณจากรายได้ดังกล่าว ดังนั้นการที่จะจัดการศึกษาด้านกิจการและพื้นฐานอาชีพให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 รัฐบาลจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณในด้านนี้ให้เต็มที่ โดยมอบจำนวนเงินให้แต่ละโรงเรียนไปดำเนินการเองในแต่ละปีการศึกษา และให้โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อใช้จ่ายงบประมาณเหล่านั้นเอง จะเป็นการประหยัดไปได้มาก

2.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการที่หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนกิจกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มกิจการและพื้นฐานอาชีพ อันประกอบไปด้วยงานที่ต้องอาศัยแรงงานเป็นส่วนใหญ่ ข้อมูลดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการจัดสัมมนาขององค์การยูเนสโก ที่ได้สรุปปัญหาสำคัญอันค้ำหนึ่งของการสอนกลุ่มกิจการและพื้นฐานอาชีพของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ "การมีเจตคติทางลบต่อการทำงานที่ใช้แรงงาน" (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2520 : 13) การที่จะผ่อนคลายเจตคติดังกล่าว น่าจะเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองของนักเรียนทราบถึงนโยบายการจัดการศึกษาภาคบังคับของรัฐบาลที่จะต้องให้เยาวชนไทยคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และถ้าหากไม่มีโอกาสศึกษาต่อก็สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ตามควรแก่วัยและความสามารถ การที่จะให้บุตรหลานเรียนต่อไปจนสำเร็จชั้นประถมศึกษา นั้นวันก็จะยิ่งเหมือนกับการฆ่าเขาเหล่านั้นทางอ้อม เพราะผู้ที่ได้เล่าเรียนชั้นสูง ๆ จะรอคอยงานการรับราชการหรืองานที่สบาย ๆ และจะไม่ยอมทำงานที่ต้องใช้แรงงาน ในเมื่องานราชการต้องการคนจำกัด ผู้ที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาไม่มีงานทำ นับเป็นความสูญเสียไปทางการศึกษาที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะนับวันจะมีผู้ว่างงานเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี

การให้สัมภาษณ์ของ นายชวน หลีกภัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2527 ได้กล่าวว่า รัฐบาลมีนโยบายที่จะรับนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 ให้ได้

และสอนภาษาอังกฤษแทนในภาคเรียนต่อมา ที่เป็นเช่นนี้เพราะปัญหาการขาดแคลนครูและ
 ผู้ปกครองไม่ต้องการให้บุตรหลานเรียนค่านางานอาชีพ โดยจะย้ายเด็กในปกครองไปเรียนใน
 โรงเรียนราษฎร์ซึ่งสอนภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ การแก้ปัญหาครั้งนี้เป็นที่
 วิพากษ์วิจารณ์กันมากพอสมควร เพราะถ้าสำรวจตามความต้องการของนักเรียนส่วนใหญ่แล้ว
 มีความประสงค์จะเรียนค่านางานอาชีพ แต่โรงเรียนจัดสอนภาษาอังกฤษตามความประสงค์
 ของผู้ปกครองและนักเรียนส่วนน้อย แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนี้น่าจะเป็นไปในทางที่ว่า
 ถ้าหากโรงเรียนใดมีความพร้อมที่จะจัดสอนได้ทั้ง 2 อย่างก็น่าที่จะกระทำ แต่ถ้าทำไม่ได้
 ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาก็ควรพิจารณาว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ที่จะให้โรงเรียน
 เอกชนดำเนินการเพื่อสนองความต้องการของผู้ที่จะศึกษาต่อโดยเปิดสอนภาษาอังกฤษ
 ส่วนโรงเรียนรัฐบาลก็จัดการสอนค่านางานอาชีพ เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนส่วนใหญ่

ประเด็นถัดมาที่จะนำมาอภิปรายคือข้อความที่ว่า "นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 แล้วมีงานทำดีกว่าคนที่จบปริญญาแล้วว่างงาน" มีนักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนี้เกินกว่าครึ่ง
 คือร้อยละ 54.7 แสดงให้เห็นว่าโดยส่วนตัวของนักเรียนแล้ว หากสำเร็จการศึกษาภาค
 บัณฑิตและสามารถหางานทำได้ ก็ไม่จำเป็นที่เขาจะต้องศึกษาต่อในชั้นที่สูงขึ้นไปเพื่อให้จบ
 ออกมาแล้วประสบกับภาวะการว่างงาน ตามแนวทางดังกล่าวทั้งภาครัฐบาลและเอกชน
 โดยเฉพาะโรงงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากมายในจังหวัดบึงหมานนี้น่าจะมีนโยบายที่จะใช้แรงงาน
 ในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ โดยประสานสัมพันธ์กับโรงเรียนในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียม
 เยาวชนในท้องถิ่นให้มีความสามารถที่จะประกอบอาชีพในโรงงานดังกล่าวหลังจากสำเร็จ
 การศึกษาภาคบังคับไปแล้ว ถ้าทำได้ดังที่กล่าวมานี้ก็นับว่าเป็นการดี เพราะผู้ที่สำเร็จการศึกษา
 ภาคบังคับออกมาก็มีงานทำและสามารถทำได้โดยมีประสิทธิภาพ หากมีโอกาสฝึกงานใน
 โรงงานระหว่างปิดภาคนักเรียนจะทราบความถนัดและความสนใจของตนเองด้วย

อย่างไรก็ดี การที่นักเรียนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับเมื่ออายุยังน้อย คือมีอายุ
 เพียง 12 - 13 ปี ตามกฎหมายแรงงานนั้นไม่สมควรรับเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เข้าทำงาน
 ในโรงงานต่าง ๆ ได้ จากการสัมภาษณ์นักเรียนทำให้ทราบว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อ
 ส่วนใหญ่ต้องการประกอบอาชีพรับจ้างตามโรงงานต่าง ๆ หากแต่ต้องรอจนกว่าจะมี
 บัตรประจำตัวประชาชนทางโรงงานจึงจะรับเข้าทำงาน ในระหว่างเวลาที่รอนี้การศึกษา

นอกโรงเรียน หรือโรงเรียนต่างๆ น่าจะได้ค่าบริการเพื่อชุมชนสำหรับเด็กเหล่านี้ เวลาที่ผ่านไป ก็จะมีค่าโดยการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอีกทางหนึ่ง และถ้านโยบายการขยายเวลาการศึกษาภาคบังคับของรัฐบาลที่มีแนวโน้มว่าจะขยายเวลาการศึกษาภาคบังคับจนนักเรียนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นไปได้และมีผลบังคับใช้ในเวลาต่อไป จะเป็นการดีไม่น้อย และการป้องกันปัญหาอันอาจเกิดจากผู้ปกครองไม่เห็นด้วยในเรื่องการขยายเวลาการศึกษาภาคบังคับนี้ ควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจกันโดยถูกต้องและตรงกันในทุกๆ ฝ่าย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ผู้ที่ประสงค์จะทำวิจัยในลักษณะนี้ควรมีหนังสือแจ้งให้ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทราบเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งทำหนังสือติดขอความร่วมมือจากครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนที่มีนักเรียนเป็นตัวอย่างเป็นประชากร เพื่อทางโรงเรียนจะได้จัดเตรียมเวลาไว้ให้ เมื่อถึงกำหนดนั้นก็สามารรถแจกแบบสอบถามได้ทันที และในการวิจัยที่ต้องอาศัยนักเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามนั้นควรหลีกเลี่ยงการแจกแบบสอบถามในภาคปลายของปีการศึกษาเพราะจะกระทบกระเทือนการสอนของครูที่ต้องเร่งสอนให้ครบตามหลักสูตรก่อนสอบ อาจจะทำให้ครูเกิดความอึดอัดใจและไม่สามารถให้ความร่วมมือได้อย่างเต็มที่ อนึ่ง ควรมีการวิจัยเรื่องที่สืบเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เช่น

1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีต่อการจัดการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
2. ศึกษาปัญหาคำแนะนำประมาณที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
3. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 เปรียบเทียบกับกลุ่มวิชาอื่น
4. ติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับออกไปประกอบอาชีพอยู่ในสังคม